

Esipuhe

Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen AFinLA ry:n syysseminarium pidettiin Tampereen yliopistossa 11.–12.11.2016. Seminaariumin järjestämisestä vastasi kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö. Toimikunnan puheenjohtajana toimi Niina Lilja ja muina jäseninä Suvi Honkanen, Marja Kivilehto, Sirkku Latomaa, Emilia Luukka, Olga Nenonen ja Laura Pihkala-Posti. Seminaariumin teemana oli *Kielitietoisuus eriarvoistuvassa yhteiskunnassa*. Teema kannusti pohtimaan, mitä tietoisuus kielestä ja kielenkäytön konventioista erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä merkitsee, ja sitä oli pohtimassa 175 konferenssiosallistujaa. Seminaariumissa kuultiin kolmen plenaarin lisäksi 75 itsenäistä esitelmää, 38 kollokvioesitystä ja 7 posteresitystä.

Kutsuttuina puhujina seminaariumissa olivat professori Christine Hélot Strasbourgin yliopistosta, professori Steven Thorne Portlandin osavaltionyliopistosta sekä erityisasiantuntija Ulla Tiirilä Kotimaisten kielten kesuksesta. Tässä vuosikirjassa on Ulla Tiirilältä sosiaali- ja terveysalan kielikäsitteitä erittelevä artikkeli, joka pureutuu yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kysymyksiin kielentutkimuksen näkökulmasta. Steven Thornelta on opiskelijatyönä suomennettu aiemmin englanniksi julkaistu artikkeli. Lämpimät kiitokset yliopistonlehtori Arja Nurmelle käännöstyön ohjaamisesta sekä käännöstyöhön osallistuneille opiskelijoille: Susanna Eskelinen, Pauliina Jaakkola, Jari Juutinen ja Ilona Pöyhönen.

Järjestimme ennen seminaariumia kaksi puolen päivän mittaista työpajaa, joita vetivät professorit Hélot ja Thorne. Työpajoissa syvennyttiin erityisesti kielitietoisuuteen ja monikielisyyden tukemiseen niin perusopetuksessa kuin yliopistotason kieliopinnoissakin. Perinteisten esitelmien ja temaattisten kollokvioiden ohella seminaariumissa käytettiin työmuotona nopeatempoisia PechaKucha-kollokvioita, jotka saivat erinomaisen vastaanoton. PechaKucha-työmuoto on mukana myös seuraavassa seminaariumissa.

Pyrimme kannustamaan konferenssin osallistujia monikielisiin käytänteisiin ja siksi pyysimme liittämään abstrakteihin lyhyen tiivistelmän jollakin muulla kuin abstraktin kielellä. Näissä tiivistelmissä käytettiin ilahduttavan monia kieliä: suomalaista viittomakieltä, ruotsia, unkkaria, slovakkaa, romaniaa, persiaa, espanjaa, ranskaa, italiaa, konsoa, saksoa, venäjää ja englantia. Esitelmiä pidettiin suomeksi, englanniksi, ruotsiksi, saksaksi sekä suomalaisella viittomakielellä.

Kirjan johdantoartikkelissa tarkastelemme pääpuhujien luennoissaan esille nostamia teemoja. Johdannon lisäksi kirjaan sisältyy 15 artikkelia, joissa eritellään seminaariumin teemoja niin kielikoulutuksen, koulujen kielikäytänteiden, poliittisten vaaliohjelmien kuin yksilöiden elämäkertojenkin näkökulmista. Artikkelikäsitkirjoituksia saapui ehdolle useita enemmänkin, ja vuosikirjan laajuus kertoo osaltaan kielitietoisuuden ja eriarvoistumisen teemojen ajankohtaisuudesta. Kiitämme kaikkia vuosikirjan kirjoittajia

kiinnostavista artikkeleista. Erityiskiitokset myös 38 vertaisarvioijalle arvokkaasta työpanoksesta artikkelikäsitteilyjen arvioinnissa.

Haluamme kiittää seuraavia opiskelijoita: Anni Haikka, Petr Halinen, Iiris Jarva, Laura Kalmukoski, Jana Kaltygina, Kari Koliseva, Katarina Luoma, Ella Niemenmaa, Eva Pohtila, Laura Rautava, Fanny Richt, Iida Röksä, Miia Toivari, Tanja Viisainen ja Anniina Väisänen. He tarkistivat joidenkin artikkelikäsitteilyjen ensimmäisten versioiden kieliasua Sirkku Latomaan kurssilla Ammattimainen tekstintarkistus. Kiitämme myös kirjoittajia, jotka antoivat käsitteilyjensä kurssin aineistoksi. Kiitos Anna-Kaisa Jokipohjalle hyväksytyjen artikkeleiden lähdeluetteloiden tarkistamisesta ja Olga Nenoselle tämän esipuheen kääntämisestä venäjäksi.

Kiitämme Tieteellisten seurain valtuuskuntaa ja Tampereen yliopiston tukisäätiötä symposiumin taloudellisesta tukemisesta. Tieteellisten seurain valtuuskuntaa ja Koneen säätiötä kiitämme tähän julkaisuun saamastamme taloudellisesta tuesta. Haluamme esittää kiitoksemme myös Tampereen yliopiston konferenssipalveluille ja konferenssi sihteeri Johanna Lehdolle symposiumin sujuvista käytännön järjestelyistä. Antti-Jussi Nygårdia kiitämme asiantuntevasta tietoteknisestä neuvonannosta sekä OJS-järjestelmän käyttöön kouluttamisesta. Erityiskiitokset osoitamme Sinikka Lampiselle: kiitokset tämän vuosikirjan taitosta sekä hyvin sujuneesta yhteistyöstä.

Virkistäviä lukuhetkiä vuosikirjan parissa!

Tampereella elokuussa 2017

Sirkku Latomaa, Emilia Luukka ja Niina Lilja

Förord

Den finländska föreningen för tillämpad språkvetenskap, AFinLA r.f., höll sitt höstsymposium vid Tammerfors universitet 11–12 november 2016. Symposiet arrangerades av Enheten för språk-, översättnings- och litteraturvetenskap. Organisationskommittén leddes av Niina Lilja. De övriga medlemmarna var Suvi Honkanen, Marja Kivilehto, Sirkku Latomaa, Emilia Luukka, Olga Nenonen och Laura Pihkala-Posti. Temat för symposiet var *Språkmedvetenhet i ett alltmer ojämlikt samhälle*. Temat inspirerade deltagarna till reflektion över vad det innebär att vara medveten om språk och språkbrukets konventioner i olika omgivningar. Sammanlagt 175 konferensdeltagare dryftade temat under symposiumets lopp. Utöver tre plenumföredrag bestod programmet av 75 sektionsföredrag, 38 kollokvieföredrag och 7 posterpresentationer.

Symposiets inbjudna talare var professor Christine Hélot från Strasbourgs universitet, professor Steven Thorne från Portlands statsuniversitet och specialsakkunnig Ulla Tiililä från Institutet för de inhemska språken. I denna årsbok analyserar Ulla Tiililä språkuppfattningar inom social omsorg samt hälso- och sjukvård. I sin artikel anlägger Tiililä ett lingvistiskt perspektiv på den ökande ojämlikheten i samhället. I årsboken ingår även en finsk översättning av en artikel av Steven Thorne som tidigare publicerats på engelska. Ett varmt tack till universitetslektor Arja Nurmi för handledningen av översättningsarbetet samt till de studenter som deltog i projektet: Susanna Eskelinen, Pauliina Jaakkola, Jari Juutinen och Ilona Pöyhönen.

Före symposiet arrangerades två halvdagsworkshoppar som leddes av professorerna Hélot och Thorne. På workshopparna fick deltagarna fördjupa sig i språkmedvetenhet och stödandet av flerspråkighet både inom grundskolan och vid språkstudier på universitetsnivå. Utöver traditionella föredrag och tematiska kollokvier tog vi i bruk en ny arbetsform, snabba PechaKucha-kollokvier, vilket var mycket uppskattat. Arbetsformen PechaKucha kommer att ingå i programmet även vid nästa symposium.

Vi försökte uppmuntra konferensdeltagarna till flerspråkiga praktiker och därför bad vi dem att bifoga en kort sammanfattning på något annat språk än det språk som föredraget hölls på. I dessa sammanfattningar användes glädjande många språk: finskt teckenspråk, svenska, ungerska, slovakiska, rumänska, persiska, spanska, franska, italienska, konso, tyska, ryska och engelska. Föredrag hölls på finska, svenska, engelska, tyska och finskt teckenspråk.

I bokens inledande artikel granskar vi de teman som de inbjudna talarna tog upp i sina föredrag. Utöver inledningsartikeln innehåller boken 15 artiklar som analyserar symposiumets teman ur ett antal olika synvinklar, bl.a. språkutbildning, skolornas språkliga praktiker, politiska valprogram och individuella biografier. Vi fick in många fler artikelma-

nuskript än så, och årsbokens omfattning vittnar också om aktualiteten av symposiets två teman, språkmedvetenhet och ökad ojämlikhet. Vi tackar alla årsbokens skribenter för intressanta artiklar. Ett särskilt tack också till de 38 referenterna för deras värdefulla arbetsinsats vid evalueringen av artikelmanuskripten.

Vi vill tacka följande studenter: Anni Haikka, Petr Halinen, Iiris Jarva, Laura Kalmukoski, Jana Kaltygina, Kari Koliseva, Katarina Luoma, Ella Niemenmaa, Eva Pohtila, Laura Rautava, Fanny Richt, Iida Röksä, Miia Toivari, Tanja Viisainen och Anniina Väisänen. De fick till uppgift att språkgranska de första versionerna av några av artikelmanuskripten som en del av Sirkku Latomaas kurs Professionell språkgranskning. Vi tackar också de skribenter som gav tillåtelse att använda sina manuskript som kursmaterial. Tack till Anna-Kaisa Jokipohja för revideringen av de godkända artiklarnas litteraturlistor och till Olga Nenonen för översättningen av förordet till ryska.

Vi tackar Vetenskapliga samfundens delegation och Stödstitelsen vid Tammerfors universitet för finansiellt stöd till symposiet. Likaså tackar vi Vetenskapliga samfundens delegation och Konestiftelsen för finansiellt stöd till denna publikation. Ett varmt tack till konferenstjänsterna vid Tammerfors universitet och konferenssekreteraren Johanna Lehto för att symposiets praktiska arrangemang gick så smidigt. Antti-Jussi Nygård tackar vi för sakkunnig informationsteknisk rådgivning samt för handledning i användningen av OJS-plattformen. Ett särskilt tack vill vi rikta till Sinikka Lampinen för ombrytningen av årsboken och för ett lyckat samarbete.

Inspirerande läsestunder!

Tammerfors i augusti 2017

Sirkku Latomaa, Emilia Luukka och Niina Lilja

Preface

The autumn symposium of the Finnish Association for Applied Linguistics, AFinLA, was held at the University of Tampere on November 11–12, 2016. The symposium was organized by the School of Language, Translation and Literary Studies. The organizing committee was chaired by Niina Lilja, and other committee members included Suvi Honkanen, Marja Kivilehto, Sirkku Latomaa, Emilia Luukka, Olga Nenonen, and Laura Pihkala-Posti. The theme of the symposium was *Language awareness in an increasingly unequal society*. This theme encouraged the 175 symposium participants to reflect on the meaning of language awareness and on the use of language conventions in various contexts. In addition to 3 plenary talks, the symposium included 75 independent presentations, 38 colloquium presentations and 7 poster presentations.

The invited speakers of the symposium were Professor Christine Hélot of University of Strasbourg, Professor Steven Thorne of Portland State University, and Senior Researcher Ulla Tiirilä of the Institute for the Languages of Finland. This yearbook includes an article by Ulla Tiirilä, in which she discusses increasing social inequality from the perspective of linguistics. The yearbook also contains a previously published article by Steven Thorne, which a group of students translated into Finnish. We wish to thank University Lecturer Arja Nurmi for supervising the translation process as well as the students who translated the text: Susanna Eskelinen, Pauliina Jaakkola, Jari Juutinen and Ilona Pöyhönen.

Prior to the symposium, we organized two half-day workshops, which were led by Professors Hélot and Thorne. The participants delved into language awareness and the support of multilingualism in education, from school through university language studies. In addition to the traditional independent presentations and colloquia, we decided to include the more fast-paced PechaKucha colloquium in the conference. The PechaKucha format was welcomed enthusiastically and will be included as a presentation format in the next autumn symposium as well.

In the interest of encouraging symposium participants to employ multilingual practices, we asked them to write a short summary in a language other than that of their abstract. These summaries included a delightful plethora of languages: Finnish Sign Language, Swedish, Hungarian, Slovak, Romanian, Persian, Spanish, French, Italian, Konso, German, Russian and English. Presentations were given in Finnish, English, Swedish, German and in Finnish Sign Language.

Our introductory article examines the themes discussed by the plenary speakers. In addition to the introduction, this edited collection contains 15 articles by writers who analyze the themes of the symposium from the perspectives of language education, linguistic practices adopted by schools, political programs and individual life courses. The yearbook call for papers received more proposals than were ultimately included in

the final collection, which indicates the timeliness of the themes of language awareness and inequality. We would like to thank all authors for their thought-provoking contributions. We also wish to extend a special thanks to the 38 peer reviewers for their valuable contribution in evaluating the manuscripts.

We are grateful to the following students: Anni Haikka, Petr Halinen, Iiris Jarva, Laura Kalmukoski, Jana Kaltygina, Kari Koliseva, Katarina Luoma, Ella Niemenmaa, Eva Pohtila, Laura Rautava, Fanny Richt, Iida Röksä, Miia Toivari, Tanja Viisainen and Anniina Väisänen. They participated in revising the language of some of the early versions of the manuscripts as part of Sirkku Latomaa's Professional Editing course. We extend our thanks to all writers who permitted the use of their article as authentic material in the course. We also wish to express our appreciation to Anna-Kaisa Jokipohja for reviewing the bibliographies of each manuscript and to Olga Nenonen for translating this preface into Russian.

We would like to express our gratitude to the Federation of Finnish Learned Societies and to the University of Tampere Foundation for their financial support in organizing the symposium. We would also like to acknowledge the generous financial support of the Federation of Finnish Learned Societies and Kone Foundation in producing this publication. We are likewise thankful for the help provided by the University of Tampere Conference Support Services and to Johanna Lehto who, as conference secretary, assured well-organized event logistics. The technical support we needed to learn to use the Open Journal System publication platform was kindly offered by Antti-Jussi Nygård. Finally, we are especially indebted to Sinikka Lampinen for completing the layout of this AFinLA Yearbook and for being so cooperative in collaborating with us.

We hope you find this a refreshing read!

Tampere, August 2017

Sirkku Latomaa, Emilia Luukka and Niina Lilja

Предисловие

Очередной осенний симпозиум Финляндского объединения прикладной лингвистики АФинЛа был проведен в Тамперском университете 11.–12.11.2016. За организацию симпозиума отвечал Институт современных языков, переводоведения и литературоведения. В оргкомитет под председательством Ниины Лилья входили Суви Хонканен, Марья Кивилехто, Сиркку Латомаа, Эмилия Луукка, Ольга Ненонен и Лаура Пихкала-Пости. В этом году темой симпозиума стало «*Осознание языка в обществе с усиливающимся неравноправием*». Мы предложили участникам симпозиума задуматься о том, какое значение имеет осознанный подход к изучению языка и конвенции, связанные с его функционированием в различных языковых контекстах. Эти вопросы обсуждали 175 участников конференции. На симпозиуме были представлены три пленарных доклада, 75 секционных докладов, 38 докладов на тематических коллоквиумах и 7 презентаций постеров.

В качестве приглашенных пленаристов на симпозиуме выступили профессор Кристин Эло из Страсбургского университета, профессор Стивен Торн из университета штата Портленд и специалист Центра государственных языков Финляндии Улла Тиилиля. В этом ежегоднике вы можете прочитать статью Уллы Тиилиля о том, какие представления о языке существуют у работников социальной сферы и сферы здравоохранения, в своей статье автор рассматривает проблемы неравноправия в обществе с точки зрения языковых исследований. Ранее опубликованная на английском языке статья Стивена Торна переведена для сборника студентами. Редакторы выражают большую благодарность лектору университета Арье Нурми за руководство переводческим процессом, а также студентам Сусанне Эскелинен, Паулине Йааккола, Яри Йуутинену и Илоне Пёюхёнен за перевод статьи.

Перед симпозиумом было организовано два семинара под руководством профессоров Эло и Торн. На этих семинарах обсуждались вопросы о том, как поддерживать осознание языка и многоязычие в школе и в университетской среде. Помимо традиционных секционных докладов и тематических коллоквиумов на симпозиуме был опробован скоростной формат презентации «печа-куча», который участники симпозиума приняли с большим энтузиазмом. Формат «печа-куча» будет использоваться и на следующем симпозиуме.

В стремлении поощрять участников конференции к использованию разных языков мы попросили сопровождать тезисы небольшим резюме на любом другом языке. Нас порадовало большое разнообразие языков резюме: финский жестовый язык, шведский, венгерский, словацкий, румынский, персидский, испанский, французский, итальянский, консо, немецкий, русский и английский. Устные презентации были сделаны на финском, английском, шведском, немецком языках и на финском жестовом языке.

Редакционная коллегия получила на рассмотрение значительное количество рукописей, из которых для публикации было отобрано 15. Вводная статья к сборнику посвящена темам, к которым обратились в своих лекциях пленаристы. Помимо введения в ежегодник вошли научные статьи,

рассматривающие проблематику симпозиума с разных точек зрения, таких как обучение языкам, использование языков в школьной среде, программы выборов в политике, личные мемуары. Широкая проблематика сборника свидетельствует об актуальности тем осознания языка и неравноправия. Мы благодарим всех авторов ежегодника за интересные статьи. Особые слова благодарности в адрес рецензентов за ценный вклад в проведение экспертизы поступивших рукописей, в рассмотрении материалов участвовало 38 экспертов.

Мы благодарим студентов Анни Хайкка, Петра Халинена, Иирис Йарва, Лауру Калмуоски, Яну Калтыгину, Кари Колисева, Катарину Луома, Эллу Ниёменмаа, Эву Похтила, Лауру Раутава, Фанни Рихт, Ииду Рёкса, Миию Тойвари, Танью Виисайнен и Аннийну Вяйсянен. Эти студенты выполнили корректуру первых вариантов некоторых рукописей на курсе «Профессиональная корректура текста» под руководством Сиркку Латомаа. Спасибо авторам, предоставившим свои рукописи в качестве материалов для этого учебного курса. Мы благодарим Ану-Кайсу Йокипохья за корректировку списков литературы и Ольгу Ненонен за перевод данного предисловия на русский язык.

Хотим выразить благодарность в адрес комиссии Федерации финляндских научных обществ и фонда Тамперского университета за финансовую поддержку симпозиума. Благодарим комиссию Федерации финляндских научных обществ и Фонд Koneen Säätiö за финансовую помощь в издании этого сборника. Большое спасибо Отделу обслуживания конференций Тамперского университета и секретарю конференции Йоханне Лехто за прекрасную организацию работы симпозиума. Мы благодарим Антти-Юсси Нюгорда за помощь в работе с компьютерной техникой и за инструкции по пользованию системой OJS. Мы очень признательны Синикке Лампинен: спасибо за верстку этого издания и за плодотворное сотрудничество.

Желаем вам приятного и увлекательного чтения!

Тампере, август 2017

Сиркку Латомаа, Эмилия Луукка и Ниина Лилья